

Activiteitenverslag 1996

VAD

**Gustave Schildknechtstraat 9
1020 Brussel
Tel. 02/422.49.69
Fax 02/422.49.79**

Woord vooraf

Ook in 1996 bleef bij de politici de aandacht voor de drugproblematiek toenemen.

Op Federaal vlak werd er een kamerwerkgroep geïnstalleerd die de problematiek rond de illegale drugs in al zijn facetten bestudeerde. Binnen de Vlaamse Gemeenschap pakte minister Demeester uit met haar Drugnota waarvan een zevental concrete actiepunten in de loop van het najaar van start gingen. De onderhandelingen over het opstarten van de MSOC's duurden verder en de hulpverleningscentra met Riziv-conventie kregen hun lang verwachte uitbreidingen.

Deze ontwikkelingen op het politieke niveau hebben hun weerslag op de VAD-werking. De Drugnota kende een relatief groot aantal projecten toe aan VAD, al dan niet in samenwerking met andere organisaties. Prioritair zijn de deskundigheidsbevordering (van intermediairen en beginnende preventiewerkers) en de onderlinge afstemming (provinciaal en op het vlak van registratie). De voorbereiding en het opstarten van deze nieuwe projecten vergden heel wat onderhandelingen en overleg.

De aandacht voor de drugproblematiek is ook zichtbaar in de stijging van het aantal informatievragen via de Druglijn en het documentatiecentrum. Maar ook de VAD zelf wordt door allerlei instanties en betrokken personen rechtstreeks benaderd voor advies en informatie.

In het voorbije jaar werd het VAD-Beleidsplan 1996-2000 geformaliseerd. Hierin werden langetermijnsdoelstellingen en prioriteiten van de VAD-werking vastgelegd. Dit beleidsplan geeft een duidelijk kader aan de concrete jaarplanning en activiteiten die VAD ontwikkelt. Op basis van het VAD-Beleidsplan werd intern ook het profiel van en de taakverdeling tussen de vaste stafmedewerkers herbekeken. Via de uitwerking van een evaluatie- en promotiebeleid kon de actieve en geëngageerde inzet van de VAD-staf gewaardeerd worden.

De werking van VAD is slechts mogelijk dankzij de erkenning en de financiële ondersteuning door de Vlaamse overheid.

In het kader van de gezondheidspromotie is VAD door de Vlaamse minister van financiën, begroting en gezondheidsbeleid erkend als een D-voorziening met een algemeen coördinerende opdracht. Daarnaast zette VAD in 1996 een aantal projecten verder en werden 4 nieuwe projecten toegewezen in het kader van de Drugnota.

Door de Vlaamse minister van cultuur en welzijn werd voor de 5de en laatste maal een project gesubsidieerd in samenwerking met de Comités voor bijzondere jeugdzorg. We danken de betrokken ministers voor het vertrouwen en hopen op een verdere constructieve samenwerking.

Dr. Stan Ansoms
Voorzitter

INHOUDSTAFEL

1 VAD ALS ORGANISATIE

⊙ ALGEMEEN KADER

A. VAD ALS VZW	3
B. VAD-BELEIDSPLAN 1996-2000	3
C. ERKENNING EN PROJECTEN	3
D. PROFIEL STAFMEDEWERKERS	4
E. EVALUATIE EN PROMOTIE STAFMEDEWERKERS	5

⊙ DE VAD-STAF

A. DE MEDEWERKERS VAN VAD	6
B. INTERNE VERGADERINGEN	7
C. INTERNE DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING	7

⊙ ORGANISATIE WERKING

A. EIGEN SERVICE	8
B. FINANCIËLE MIDDELEN	8
C. HUISSTIJL	8
D. TERREINVragen	8

2 INHOUDELIJKE WERKPUNTEN

⊙ BELEIDSGERICHT WERKEN

A. DOORSTROMING INFORMATIEVERZAMELING	9
B. REAGEREN OP BELEIDSONTWIKKELINGEN	9
C. BELEIDSVOORBEREIDEND ONDERZOEK	10
D. CONTACTEN MET DE OVERHEID	10

⊙ SAMENWERKING

A. VAD EN HAAR LEDEN	12
B. VAD IN HET VIG-SAMENWERKINGSVERBAND	12
C. VAD EN DE SECTOREN	13

⊙ CONCEPTONTWIKKELING

A. NIEUWE CONCEPTEN	17
B. VOORBEREIDING NIEUWE CONCEPTEN	17
C. VERNIEUWING BESTAANDE CONCEPTEN	18

◎	IMPLEMENTATIE	
	A. ONDERWIJS.....	19
	B. BEDRIJVEN.....	20
	C. JEUGDWERK	21
	D. BIJZONDERE JEUGDZORG	21
◎	DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING	
	A. BASISVORMINGEN.....	23
	B. THEMATISCHE VORMINGEN.....	23
	C. VAARDIGHEIDSTRAININGEN.....	24
◎	STUDIE EN ONDERZOEK	
	A. MIDDELENGEBRUIK IN DE HOOFDSTAD.....	26
	B. REGISTRATIE VAN MIDDELENGEBRUIK	26
	C. JAARBOEK 1995	27
	D. RAPPORT DRUGGERELATEERD ONDERZOEK IN BELGIË.....	27
◎	INFORMATIEVERSTREKKING	
	A. DE DRUGLIJN	28
	B. DE VAD-BERICHTEN	29
	C. VAD-FOLDER EN DRUGLIJNFOLDER.....	30
	D. VAD-FAX	30
	E. ATTENDERINGSBULLETIN.....	30
	F. BOEKENAANBOD EN BIBLIOTHEEK	31
	G. NIEUWSBRIEF VERSLAVING	31
	H. ACTUALISERING DOCUMENTATIEBESTAND.....	31
	I. TENTOONSTELLINGEN	33
	J. WETENSCHAPPELIJKE PUBLICATIES VAN DE VAD-STAF.....	34
	K. VAD IN DE PERS	34
	L. VAD-STUDIEDAGEN	35
	M. BIJDRAGEN AAN EXTERNE STUDIEDAGEN.....	35
◎	VOORBEREIDING NIEUWE PROJECTEN	
	A. PROJECTEN IN HET KADER VAN DE DRUGNOTA.....	37
	B. PROJECTEN POSTERSESSIE VAN HET VLAAMS PREVENTIECONGRES.....	41
	C. PROJECT DE DRUGLIJN	41
◎	AFKORTINGENLIJST	

1 VAD ALS ORGANISATIE

© ALGEMEEN KADER

A. VAD ALS VZW

VAD is een ledenvergadering met vzw-structuur, met een Algemene Vergadering, een Raad van Beheer en een Bestuurscomité.

De taken en bevoegdheden van de Algemene Vergadering liggen vast in de statuten en reglement van inwendige orde (zie Beheersverslag). De Algemene Vergadering benoemt de Raad van Beheer, die op haar beurt een Bestuurscomité benoemt. De werking van deze beheersorganen worden beschreven in het Beheersverslag.

B. VAD-BELEIDSPLAN 1996-2000

Begin 1996 realiseerden we het VAD-Beleidsplan 1996-2000, dat VAD in de loop van 1995 ontwikkelde. Het Beleidsplan kreeg een concrete invulling met een eerste jaarplan voor 1996. Een aantal stafmedewerkers stelden het beleidsplan voor aan de leden van de Algemene Vergadering van VAD. De goedkeuring van dit beleidsplan, dat in nauw overleg met de leden tot stand is gekomen, geeft het finale groene licht om een VAD-werking op middellange termijn uit te bouwen. Het Beleidsplan met de jaarplanning 1996 werd als aparte bundel uitgegeven.

De jaarplanning 1996 vormde het voorbije jaar de leidraad van de VAD-werking. In september 1996 organiseerden we een tussentijdse opvolging en evalueerden we het geheel. Eind 1996 volgde een tweede evaluatiemoment, dat de basis vormde voor de uitwerking van de jaarplanning voor 1997.

C. ERKENNING EN PROJECTEN

ERKENNING ALS D-VOORZIENING

VAD is sinds 1995 erkend als D-voorziening in het kader van de gezondheidspromotie (erkenning voor 5 jaar). De opdrachten die we in dit kader krijgen omvatten:

- zorgen voor de realisatie en uitvoering van specifieke beleidsopties en doelstellingen van de Vlaamse regering, met betrekking tot een facet van de gezondheidspromotie dat omwille van maatschappelijke en/of medische urgentie een prioriteit vormt;
- instaan voor de coördinatie en ondersteuning van de gezondheidspromotie in Vlaanderen met betrekking tot alcohol- en andere drugproblemen;
- voorzien in een functie van gegevensverzameling en rapportage;
- voorzien in een functie van deskundigheidsbevordering van actoren en intermediairen;
- voorzien in een functie die instaat voor de continuering en implementatie van via projectwerking ontwikkelde methodieken en interventiestrategieën, waarbij de methodiek wordt uitgedragen over verschillende sectoren zoals onderwijs, arbeid, vrije tijd, sport en cultuur;
- uitbouwen van een publieksservice, waarbij duiding en informatie wordt verschaft aan de bevolking op een objectieve en wetenschappelijk verantwoorde wijze;
- functionele banden onderhouden met buitenlandse en internationale instellingen."

OPDRACHTEN IN HET KADER VAN PROJECTEN

In 1996 werden vier lopende projecten verdergezet:

- **Drugpreventie in samenwerking met de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg**

Het vijfde en laatste jaar van dit project had tot doel het opzetten van een trainersopleiding rond grenzen stellen en motiverend gesprek voor toekomstige trainers uit de sector, zodat ze de trainingen voor opvoeders in de bijzondere jeugdzorg in de toekomst verder kunnen zetten. Verder werd in samenwerking met de comités een aantal beleidstrainingen rond drugbeleid in voorzieningen aangeboden.

- **Drugpreventie bij jongeren in de vrije tijd**

De doelstellingen van het project waren tweeledig: enerzijds deskundigheidsbevordering en implementatie van het concept drugbeleid in jeugdhuisen en jeugdbewegingen, anderzijds het ontwikkelen van een concept voor eenmalige groepswerkingen.

- **De Druglijn**

Hoewel de financiering van de Druglijn via een projectformule verloopt gaat het hier in principe om een permanente werking. De doelstellingen zijn informatieverstrekking en publieksservice. Verder heeft de Druglijn een signaalfunctie naar de overheid en het werkveld.

- **Gezondheidsbevordering bij injecterende gebruikers**

Het GIG-project is een samenwerking tussen VAD en Free Clinic. Het GIG-project is op een drietal terreinen actief. Vooreerst stimuleert en begeleidt dit project lokale netwerken in Vlaanderen bij HIV-preventie en globale gezondheidsbevordering bij (injecterende) druggebruikers. Ten tweede wil het project via wetenschappelijke research ondersteuning bieden aan een degelijk preventiebeleid. Ten derde biedt men theoretische bijscholingen tot praktijkgerichte trainingen aan die gericht zijn op gezondheidsbevordering en "harm reduction".

VOORBEREIDING PROJECTEN IN HET KADER VAN DE DRUGNOTA

Vanaf oktober 1996 startten verschillende projecten in het kader van de Drugnota van minister W. Demeester. Ze worden uitgebreid beschreven in punt 2.8: Voorbereiding nieuwe projecten. Het gaat om:

- registratie preventie;
- registratie hulpverlening;
- deskundigheidsbevordering intermediairen;
- vorming beginnende preventiewerkers;
- provinciale afstemming.

D. PROFIEL STAFMEDEWERKERS

In de loop van 1996 werd de interne taakverdeling binnen de VAD-staf grondig herzien. Mede door de evolutie van projectwerking naar een globale werking als D-voorziening en op basis van het VAD-Beleidsplan 1996-2000, werden de profielen van de VAD-staf geëvalueerd, aangepast en op elkaar afgestemd. Dit veroorzaakte een aantal verschuivingen in persoonlijke taken en opdrachten. Hierbij werd maximaal rekening gehouden met de deskundigheid en voorkeur van de verschillende stafmedewerkers.

Deze profielbeschrijving van de vaste staf vormde tevens de basis voor de profielbepaling van de aan te werven medewerkers in het kader van de projecten van de Drugnota einde 1996. Een aantal hiaten in kennis en vaardigheden van de staf konden zo aangevuld en bijgestuurd worden.

E- EVALUATIE EN PROMOTIE STAFMEDEWERKERS

De Raad van Beheer tekende in 1996 een strategie uit voor evaluatie en promotie van de VAD-staf. Een jaarlijkse evaluatie van de stafmedewerkers door de directeur wordt, na respectievelijk 3 en 8 jaar VAD-ervaring, formeel besproken door het Bestuurscomité. Bij een positieve evaluatie wordt een promotie voorzien. Na 12 jaar VAD-ervaring krijgen medewerkers de kans om gedurende 3 maanden sabbat te nemen.

^ DE MEDEWERKERS VAN VAD

Ook in 1996 bemanden *Carla Cox, Annie De Jaeger en Tom Evenepoel* het VAD-secretariaat. Carla neemt vooral documentatie en doorverwijzing op haar schouders, Annie staat in voor de boekhouding en Tom zorgt halftijds voor het adressen- en boekenbeheer. Tom werkt ook halftijds bij de Druglijn.

De VAD-staf bleef in 1996 ongeveer ongewijzigd. Alleen *Tomas Van Reybrouck* verliet VAD aan het einde van het project "Een drugbeleid in de Bijzondere Jeugdzorg" in december 1996.

Marijs Geirnaert neemt de algemene coördinatie waar en werd in 1996 directeur van VAD.

Ilse De Maeseneire coördineert het VAD-preventiewerk. Vooral de voorbereiding van het registratiesysteem van preventieactiviteiten vroeg in 1996 veel van haar aandacht.

Marie-Claire Lambrechts ondersteunt bedrijven bij de uitwerking van een beleid inzake alcohol (en eventueel ook andere drugs). In 1996 werden de eerste stappen gezet naar sociale economieprojecten.

Hilde De Man richt zich tot het onderwijs voor de uitwerking van een drugbeleid. In 1996 werden heel wat leerkrachten en PMS/MST-medewerkers ondersteund met de praktische training "Motiverende gespreksvoering en grenzen stellen bij druggebruik". Daarnaast staat ze ook in voor de coördinatie van het vormingsaanbod drugpreventie voor OCMW's.

Roeland Keersmaekers werkt met het jeugdwerk. In 1996 werd verkennend onderzoek gedaan naar de noden en behoeften van allerhande jongerenvakantiekampen op het vlak van de drugproblematiek.

Inge Baeten neemt de organisatie en coördinatie van het VAD-vormingsaanbod voor hulpverleners voor haar rekening. In 1996 maakte ze werk van een vormingsbeleidsplan dat gezien mag worden.

Jean-Paul Wydoodt legt zich toe op cijfers en statistieken. In 1996 maakte hij verder werk van de voorbereiding van het registratiesysteem voor de drughulpverlening en presenteerde hij, samen met Bart Noels, het Jaarboek 1995 (zie 2.6 studie en onderzoek).

Herlinde Van Holsbeeck en Yolande Demeter zijn de twee vrijwilligers die zich tijdens het voorbije jaar onverdroten inzetten op de documentatiedienst. Enkel dankzij hen konden wekelijks tientallen bestellingen tijdig de deur uit.

De Druglijn mocht zich in 1996 verheugen op een uitbreiding met een halftijdse kracht. *Tom Evenepoel* neemt sinds september 1996 een stuk telefoonpermanentie voor zijn rekening. Verder bleven *Frank Lenders, Kristel De Bruyn en Ellen Nies* op post. Met de steun van een vijftiental vrijwillige medewerkers kende de Druglijn een stijgend aantal oproepen.

Ook vermeldenswaard is de voorbereiding van zes aanwervingen. In de sollicitatiegesprekken werd heel wat tijd en energie gestoken. Het resultaat (zes nieuwe medewerkers) zal u in het jaarverslag van 1997 kunnen bewonderen.

B. INTERNE VERGADERINGEN

VAD houdt maandelijks een stafvergadering en wekelijks een teamvergadering. Via interne werkgroepen wordt de interne deskundigheid van alle stafmedewerkers gepoold. In 1996 kwamen interne werkgroepen samen rond sponsoring, de implementatie van het vormingsbeleidsplan, het beheer van de bibliotheek, de VAD-Berichten en het documentatiemateriaal.

Jaarlijkse functionerings- en evaluatiegesprekken houden het functioneren van het VAD-team optimaal.

C. INTERNE DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

Naast aandacht voor persoonlijke vorming houden we als team onze kennis op peil via interne vorming. In 1996 speelden we het Spel van Verandering dat spelenderwijs laat ervaren welke factoren meespelen bij het implementeren van veranderingen in organisaties. VAD besloot over te stappen naar het tekstverwerkingsprogramma Word. Alle teamleden volgden een stoomcursus om de omschakeling vlot te laten verlopen. Het hele team volgde ook een opleiding over de nieuwe spelling.

Wat de persoonlijke vorming betreft, werd door teamleden deelgenomen aan opleidingen "Klare Taal", "Popsy" (computerboekhouding), loonadministratie, neuro-linguïstisch programmeren, doelgerichte communicatie, omgaan met de pers, organisatieontwikkeling, vormingsbeleid en human resource management (werving en selectie).

Via aanwezigheid op studiedagen en blijvende opvolging van wetenschappelijke literatuur blijft het team op de hoogte van de actualiteit.

Een gezamenlijk uitwisselingsmoment van VAD en de Druglijn in april 1996 zorgde voor een betere afstemming.

Tot slot kwam een interne werkgroep samen om te bekijken op welke manier VAD zichzelf kritisch kan bevragen. Via kritische zelfreflectie kan VAD zichzelf tijdig bijsturen en kwalitatief blijven groeien.

© ORGANISATIE WERKING

^A EIGEN SERVICE

VAD wil vooreerst de eigen service verbeteren via een systematisch adressenbeheer. Een eerste aanzet daartoe werd gegeven in 1996. Een basisschema voor het adressenbeheer werd ontworpen.

Een intern netwerk bevordert de interne data-uitwisseling en beveiligt systematisch de eigen data.

Op de Druglijn kunnen medewerkers Internet raadplegen voor het opzoeken van literatuur en gegevens.

Voor de opvang en inwerking van nieuwe VAD-medewerkers zetten we de belangrijkste afspraken op papier.

^B FINANCIËLE MIDDELEN

De werkgroep sponsoring kwam ongeveer tweemaandelijks samen voor een strategiebepaling voor sponsoring en fondsenwerving.

In 1996 werd een sponsoring bekomen van 75.000 BEF van Kluwer Editorial voor de VAD - Berichten.

VAD werd voor de periode 1996-1998 opnieuw erkend voor het uitreiken van fiscale attesten voor aftrekbare giften.

^C HUISSTIJL

In 1996 kwam VAD met een nieuwe huisstijl naar buiten. Brieven, omslagen en eigen verslagen werden reeds voorzien van het nieuwe logo.

^D TERREINVVRAGEN

Heel wat concrete terreinvragen werden beantwoord. Vooral studenten stelden heel wat informatieve vragen. De documentatiegids, de doorverwijsgids en talrijke brochures en folders werden in groten getale verstuurd.

2 INHOUDELIJKE WERKPUNTEN

© BELEIDSGERICHT WERKEN

Doelstellingen :

- Consulteren van het werkveld
- Vertegenwoordigen van het werkveld
- Opnemen van signaalfunctie van het werkveld naar de overheid
- Leveren van beleidsvoorbereidend werk
- Vertegenwoordigen van de overheid

A DOORSTROMING INFORMATIEVERZAMELING

De contacten met de pers (zie hoofdstuk Informatieverstrekking) hebben alle tot doel meer richtbaarheid te geven aan ontwikkelingen in de drugthematiek in het algemeen en aan specifieke initiatieven in het bijzonder.

Naar aanleiding van het verschijnen van het *Activiteitenverslag van De Druglijn* werd een persconferentie gegeven, samen met de subsidiërende overheid, minister W. Demeester. De publicatie van het *Jaarboek* (zie hoofdstuk Informatieverstrekking) met cijfergegevens van 1995 werd via een persmededeling bekendgemaakt. De derde *Inventaris van het VAD-Preventiewerk* (zie hoofdstuk Informatieverstrekking) werd naar de betrokken beleidsverantwoordelijken gestuurd. Daarnaast worden tussentijdse rapporten en overzichten opgemaakt en doorgestuurd naar relevante partners bij het beleid of koepelorganisaties. Op die manier proberen we de gegevens, die VAD verzamelt via veldwerkers en intermediaire organisaties, naar zowel overheid als het grote publiek bekend te maken.

B REAGEREN OP BELEIDSONTWIKKELINGEN

De *Drugnota* van de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Gezondheidsbeleid die het Vlaams parlement eind 1995 goedgekeurde, kreeg in de loop van 1996 heel wat aandacht. De Drugnota werd op verschillende niveaus besproken (bestuurscomité, raad van beheer, staf, preventieteam, Stuurgroep GVO in het onderwijs, koepels van Centra Geestelijke Gezondheidszorg,...). Dit resulteerde in zowel schriftelijke als mondelinge besprekingen op het kabinet.

De *parlementaire werkgroep drugs* boog zich in 1996 over de drugproblematiek. VAD werd uitgenodigd om een stand van zaken te brengen over preventie in Vlaanderen. De staf en de preventiewerkers bereidden een tekst voor die besproken werd op het Bestuurscomité. Er werd veel nadruk gelegd op de knelpunten bij het preventiewerk. We overlegden met CCAD en ASL.

De voorzitter van de werkgroep nodigde VAD, CCAD en ASL uit om aanbevelingen voor het beleid te formuleren. VAD ging op deze uitnodiging in en in overleg met het preventiewerk stuurden we een tekst door. De Inventaris van het VAD-Preventiewerk werd tevens aan de parlementaire werkgroep overgemaakt.

C. BELEIDSVOORBEREIDEND ONDERZOEK

De staf inventariseerde een aantal thema's voor beleidsvoorbereidend onderzoek geïnventariseerd. In 1997 zal contact worden gezocht met universiteiten en onderzoeksgroepen om deze thema's aan te kaarten.

D. CONTACTEN MET DE OVERHEID

Overleg met de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Gezondheidsbeleid over:

- *Alcohol Action Plan* en charter van de Wereldgezondheidsorganisatie, waarin internationale consensus werd bereikt rond 10 aanbevelingen rond de alcoholproblematiek.

- *Provinciale preventieplatforms*: gelijkschakeling van de contracten voor de verschillende provincies.

- En in het kader van de *Drugnota* :

- *Registratie hulpverlening*: overleg met kabinet, administratie;
- *Registratie preventie*: overleg met kabinet, administratie, bijzondere jeugdbijstand, partnerorganisaties;
- *Provinciale afstemming*: overleg met kabinet, administratie, provinciale overlegplatforms geestelijke gezondheidszorg, provinciale preventieplatforms;
- *Deskundigheidsbevordering intermediairen*: overleg kabinet, administratie, koepels van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg;
- *Deskundigheidsbevordering beginnende preventiewerkers*: overleg met kabinet, administratie, VVBV, Vlastrov ;
- *Regionale afstemming en onderlinge programmatie*: overleg over het vastleggen van criteria met administratie en kabinet;
- *De Opkikker*: inhoudelijke begeleiding, lid van de jury voor selectie van projecten.

Op het *federale niveau* vond samenwerking plaats via:

- Deelname aan *Nationale stuurgroep vorming gevangenispersoneel* van het Ministerie van Justitie. Deze stuurgroep kwam slechts éénmaal samen in 1996.

- Lid van de *Nationale Evaluatie- en Beoordelingscommissie* in het kader van het Drugplan: VSPP/Ministerie Binnenlandse Zaken.

De *federale overheid* en de *Vlaamse gemeenschap* overlegden over een *onderwijsproject* dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken formuleerde. Verschillende overlegvergaderingen met VSPP, preventiewerkers en de werkgroep drugbeleid op school, op het Kabinet van Binnenlandse Zaken en op de Vlaamse gemeenschap (Gezondheidsbeleid, Onderwijs en Binnenlandse Zaken) leidden in 1996 evenwel niet tot een eenduidig projectvoorstel.

Daarnaast werd op initiatief van minister W. Demeester overleg gestart tussen enkele Vlaamse departementen (Onderwijs, Welzijn en Gezondheidsbeleid) en het Ministerie van Binnenlandse Zaken, om de *afstemming van de verschillende beleidsplannen* voor te bereiden.

VAD was op dit overleg uitgenodigd als partner.

De op til zijnde hervorming van de gezondheidspromotie vergde in 1996 veel overleg binnen het VIG-samenwerkingsverband (denkdagen, coördinatorenvergaderingen, vergaderingen ad hoc) en met het kabinet van minister W. Demeester.

© SAMENWERKING

Doelstellingen:

- Opzetten van een dynamische structuur om snel en accuraat in te spelen op nieuwe ontwikkelingen
- Vergroten van de betrokkenheid van mogelijke partners op het terrein
- Organiseren van coördinatie binnen en tussen doelgroepen in het werkveld

A. VAD EN HAAR LEDEN

In 1996 werkten de VAD-staf, de Beheerraad en de VAD-leden op verschillende terreinen samen.

We organiseerden een *conclaf over cannabis*. In de voorbereidende werkgroep namen vertegenwoordigers van de VAD-staf, van het VAD-preventiewerk en van de drughulpverlening literatuur door en bakenden discussiethema's af. Op het conclaf zelf werd met de aanwezige leden over de plaats van cannabis en de cannabisgebruiker in de samenleving, vanuit een gezondheids- en welzijnsperspectief, gediscussieerd. Aansluitend bij het conclaf stelde de werkgroep een tekst samen met een overzicht van statements en beschikbare informatie.

Naar aanleiding van de *VAD-denkdag* van 20 april 1995 over de knelpunten in de drughulpverlening besliste de Raad van Beheer van 8 juni 1995 om een dossier samen te stellen waarin de visie van VAD over een optimale drughulpverlening in Vlaanderen wordt uitgewerkt. In de loop van 1996 realiseerde de werkgroep "*visie drughulpverlening*" een eerste tekst (discussienota 5).

De werkgroep "*illegale drugs*" werkte in 1996 verder aan verschillende productinformatiefiches. Deze werden samengesteld op basis van literatuurstudies en werden ingevuld op basis van de specifieke noden aan productinformatie bij hulpverleners.

De werkgroep "*methadon*" had tot doel een kader uit te stippelen waarbinnen methadonverstrekking kon gebeuren. Er werden een aantal basisteksten geschreven over de randvoorwaarden voor methadonverstrekking door huisartsen, gekoppeld aan een multidisciplinair team. De afwerking van de eindteksten werd in 1996 nog niet gerealiseerd.

B. VAD IN HET VIG-SAMENWERKINGSVERBAND

Via uitwisseling en samenwerking tussen de partners van het *VIG-samenwerkingsverband* wordt een betere afstemming van het aanbod binnen de gezondheids promotie beoogd. In 1996 namen VAD-medewerkers op regelmatige basis deel aan de overlegvergaderingen georganiseerd door het VIG: coördinatorenvergadering, functionele werkgroep onderwijs, functionele werkgroep lokale gezondheidsbevordering, functionele werkgroep media, werkgroep doelgroep jongeren, werkgroep doelgroep bedrijven, werkgroep doelgroep kansarmen en migranten, werkgroep nieuwsbrief VIG-Netwerk, werkgroep vorming en

opleiding, werkgroep gezondheidsbevordering en gedragsverandering en de inwonersvergadering.

c. VAD EN DE SECTOREN

Ook met externen werkten we in 1996 uitgebreid samen. Door de organisatie van en de participatie aan verschillende stuur- en werkgroepen, via de coördinatie van platformwerking en via het uitbouwen van netwerken werd de samenwerking met externen geoptimaliseerd. Naast overleg met verschillende Vlaamse partners en organisaties zijn contacten en overleg op internationaal niveau van essentieel belang om de diverse initiatieven inhoud te geven en te komen tot een globaal afstemmingsbeleid.

Hieronder geven we een overzicht van de verschillende initiatieven per sector:

PROFESSIONELE HULPVERLENING

De werkgroep *vorming hulpverlening* bereidde de invulling van de basisvorming voor beginnende hulpverleners voor. Ze bereidde tevens verschillende vervolgmodes en de seminars voor.

De werkgroep *trainersopleidingen motiverende gespreksvoering* werkte een model uit voor trainersopleidingen. Aanvankelijk werd een training voor hulpverleners uitgewerkt, waarna het model in 1996 specifiek werd uitgewerkt voor medewerkers van PMS en MST en de Bijzondere Jeugdzorg.

De werkgroep *registratie hulpverlening* (bouwgroep) wou een kern van gemeenschappelijke variabelen opstellen die vervolgens geïntegreerd opgenomen kunnen worden binnen verschillende bestaande registratiesystemen.

PROFESSIONELE PREVENTIE

De VAD-studiedag "Oude wijn in een nieuw VAD?" en de *basisvorming voor preventiewerkers alcohol en drugs* werden in overleg met deskundigen voorbereid. Voor de invulling van deze activiteiten werd samengewerkt met Vlaamse en buitenlandse preventiedeskundigen.

In het raam van het VAD-preventiewerk organiseert VAD sinds 1988 overleg met de preventiewerkers verbonden aan de diensten voor geestelijke gezondheidszorg. Het *preventieteam* biedt ruimte voor de uitwisseling van informatie, voor het plannen van activiteiten en interne vormingen en voor het ontwikkelen van een visie en modellen rond drugpreventie.

Op provinciaal niveau werden in de vijf Vlaamse provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zes provinciale verantwoordelijken aangeworven. De VAD heeft de opdracht om, afhankelijk van de agenda, te participeren aan de verschillende *provinciale stuurgroepen* en is formeel lid van de *provinciale overlegplatforms inzake middelenpreventie*. Op regelmatige basis komen de provinciaal verantwoordelijken en de VAD samen binnen een *provinciaal team*. Dit overleg wil visie en activiteiten afstemmen in het perspectief van een Vlaams gecoördineerd beleid. Tenslotte werken we samen met de *Vereniging van Vlaamse Provincies* (VVP). Deze samenwerking heeft betrekking op inhoud, taak en positie van de provinciaal verantwoordelijken.

De werkgroep registratie preventie, met als leden preventiewerkers CGG en vertegenwoordigers van koepels van diverse sectoren, had tot doel in 1996 het begrip registratie uit te zuiveren en een eerste concept van een geïnformatiseerd computer-programma te ontwikkelen.

VAD participeerde op internationaal niveau aan de *Pompidou-werkgroep preventie* die een handboek over preventie voorbereidt ter ondersteuning van veldwerkers. Via pilootprojecten en reflectie op werkvergaderingen wordt het handboek uitgetest.

In samenwerking met WWH en het Huisartseninstituut werkt VAD een WGO-project rond alcoholpreventie uit ("Collaborating study over alcoholpreventie binnen de eerste lijn en de huisartsen").

PREVENTIE - HULPVERLENING

De Drugnota beoogt overleg en samenwerking inzake drugpreventie en -hulpverlening op provinciaal niveau te intensifiëren (zie punt 4.6 Drugnota). In dit verband konden de provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanspraak maken op één miljoen om afstemmingsprojecten op te starten. Hiertoe dienden het preventieplatform inzake middelen preventie en het overlegplatform geestelijke gezondheidszorg een actieplan en een samenwerkingsprotocol af te sluiten. VAD participeerde aan de *samenwerkingsverbanden op provinciaal niveau* en garandeerde via de organisatie van een *gemeenschappelijk provinciaal afstemmingsplatform* een afstemming op Vlaams niveau.

SPUITENRUIL

In 1996 werd het *sputenruilplatform* hervat dat begeleid wordt door het GIG-team. Het GIG-project of "Gezondheidsbevordering bij Injecterende Gebruikers" is een gezamenlijk project van Free Clinic en VAD.

ONDERWIJS

De werkgroep *drugbeleid op school*, met als leden diverse partners uit het onderwijs, Proges, Leefsleutels, preventiewerkers CGG en VAD-medewerkers, startte in 1996 met de voorbereidingen van een tweede *platform voor onderwijs*. Het thema van dit tweede platform is de betrokkenheid van verschillende partners bij de ontwikkeling en uitvoering van een drugbeleid op school.

Daarnaast participeert VAD aan de *stuurgroep GVO in het onderwijs* en de *pedagogische werkgroep GVO*. Tevens werkte zij verder mee aan de realisatie van een *pakket voor BUSO* samen met CAD en Limburgse leerkrachten.

Op uitnodiging van SODA participeert VAD aan de *stuurgroep "Scholenenquête"*. Deze enquête bij alle Antwerpse scholen wil de verschillende initiatieven en/of activiteiten rond drugpreventie binnen de school in kaart brengen. Op deze wijze zullen de verschillende preventieactoren binnen het onderwijs in kaart worden gebracht.

In de provincie Vlaams-Brabant ging een *stuurgroep "Life Education"* van start. Bedoeling is om dit programma, gericht op het lager onderwijs, te evalueren en naar waarde te schatten. De Provincie Vlaams-Brabant subsidieert dit programma tijdens de testfase. Het geheel kadert in het provinciaal driejarenplan inzake.

VAD participeert in de *werkgroep leerlingenbegeleiding*, gecoördineerd door de vakgroep Jeugdcriminologie van de KUL. Deze werkgroep diept thema's uit over procesbegeleiding van scholen en het begeleiden van leerlinggerichte projecten en zorgt voor onderlinge intervisie.

CBJ

Het project dat in samenwerking met het hoofdbestuur bijzondere jeugdbijstand werd afgesloten, liep ten einde op 31 oktober 1996. De *stuurgroep drugpreventieproject in de bijzondere jeugdzorg*, samen met de verantwoordelijke VAD-medewerker, begeleidde gedurende het project de invulling en planning van de verschillende activiteiten. In 1996 ging een trainersopleiding door.

ARBEID

De *programmacommissie alcohol en arbeid* heeft een permanent overleg voor het plannen en ontwikkelen van visie, modellen en materialen voor het implementeren van een beleid in bedrijven. Naast extra aandacht voor de sociale economie en daaraan gekoppeld de planning van een proefproject werd de aanmaak van nieuw materiaal voorbereid in ad hoc werkgroepen.

Samen met het *CCAD* en *Santé et Entreprise* werkt VAD tweetalige projecten voor het bedrijfsleven uit.

Voor grensoverschrijdende projecten (meestal multinationals) is het Nederlandse *Alcon* de bevoorrechte partner.

VAD is op internationaal vlak lid van het *Réseau Européen de Prévention en Entreprise* (REPE) die in 1996 een charter rond alcohol en werk voorbereide.

VRIJE TIJD

Voor de sector vrije tijd werd een *werkgroep coachen voor het jeugdwerk* samengesteld uit VAD-medewerkers, preventiewerkers CGG en vertegenwoordigers van de koepels van jeugdbewegingen en jeugthuizen. Deze werkgroep werkte, op basis van de ontwikkelde draaiboeken, een opleiding uit voor coachen binnen het jeugdwerk.

VAD participeert in de *stuurgroep "jeugdadviseurs"* van In Petto. Deze stuurgroep volgt de ontwikkelingen van de methodiek voor jeugdadviseurs op.

ALGEMEEN WELZIJNSWERK

Reeds enige tijd participeert VAD in de werkgroep drugs van het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk. Naast het opvolgen van verschillende beleidsontwikkelingen worden vormingsinitiatieven naar deze sector voorbereid.

EPIDEMIOLOGIE

Als sub-focal point in het *Belgian Information Reitox Network* (BIRN) werd in 1996 hard gewerkt aan de verdere uitbouw van dit netwerk in het kader van het Europees Drugobservatorium.

Het Begeleidingscomité van het BIRN vergaderde met vertegenwoordigers van de federale overheid, gewesten en gemeenschappen. Naast informatie-uitwisseling over de activiteiten van het BIRN en het Europees Drugobservatorium werden voornamelijk knelpunten in financiering besproken.

Tevens participeerde VAD aan de diverse vergaderingen van het Uitvoerend Comité, de Beheerraad en de Algemene Vergadering van het BIRN.

Binnen het kader van het *Europees Drugobservatorium* moet iedere lidstaat jaarlijks een "Annual report" alsook een "information map" samenstellen. Het annual report omvat een overzicht van de belangrijkste onderzoeken en trends in illegaal druggebruik. De information map biedt een inventaris van belangrijke preventie-actoren en hun activiteiten, de belangrijkste documentatiecentra over illegale drugs alsook een overzicht van bronnen van epidemiologische gegevens. Het Drugobservatorium bundelt deze gegevens tot een Europees overzicht. VAD leverde de Vlaamse bijdrage voor het Belgische rapport.

De *Pompidou-werkgroep Epidemiologie* werkt aan het in kaart brengen van de illegale drugproblematiek in de lidstaten van de Raad van Europa. Hierbij maakt men gebruik van verschillende directe en indirecte indicatoren. Het registreren van een eerste hulpvraag van een persoon met illegale drugproblemen bij een hulpverleningsdienst is een voorbeeld van een dergelijke indicator.

VAD nam deel aan het "*Joint seminar EMCDDA-Groupe Pompidou*" on methods of prevalence estimation dat in juli plaatsvond in Straatsburg. Dit seminarie bood concrete voorbeelden van methoden om de omvang van middelengebruik op zowel lokaal als regionaal, nationaal vlak te schatten.

ALGEMEEN

Verder heeft de VAD in binnen- en buitenland contacten met tal van organisaties zoals Eurocare, Trimbos instituut, VUB,

Dr. Matthijs nam voor VAD deel aan de *Pompidou-bijeenkomst over lokale en regionale acties in de strijd tegen toxicomanie*, waarin diverse projecten werden voorgesteld vanuit verschillende professionele, politieke en culturele achtergronden in Europa.

© CONCEPTONTWIKKELING

Doelstellingen:

- Voorbereiden van nieuwe concepten voor bepaalde deelterreinen, doelgroepen, ...
- Formuleren van projectvoorstellen en zoeken naar middelen
- Blijvend vernieuwen en aanpassen van bestaande concepten

VAD ondersteunt en stimuleert vernieuwing op het terrein van de alcohol- en andere drugproblematiek. Dit omvat zowel theorievorming als ontwikkeling van nieuwe modellen en aanpassing van bestaande modellen aan nieuwe doelgroepen en sectoren. Het ontwikkelen van concepten gebeurt op basis van onderzoek, internationale ontwikkelingen, vragen vanuit het werkveld en/of vanuit het beleid.

^A NIEUWE CONCEPTEN

BIJZONDERE JEUGDZORG

Voor de sector Bijzondere Jeugdzorg werd in 1996 een concept "train-de-trainer" uitgewerkt. Met dit concept worden trainers opgeleid die de basisbegrippen van "motiverende gespreksvoering" en "grenzen stellen in het kader van een drugbeleid" verder kunnen doorgeven aan mensen uit de bijzondere jeugdzorg.

^C VOORBEREIDING NIEUWE CONCEPTEN

SOCIALE ECONOMIEPROJECTEN

In een eerste fase bevroegden we deskundigen uit niet-reguliere tewerkstellings- en opleidingsinitiatieven. Deze bevraging wou duidelijkheid creëren over de knelpunten in de aanpak van alcohol- en andere drugproblemen en over de specificiteit van alcohol- en drugproblemen in het kader van de "sociale economie". Hierop voortbouwend werden in een tweede fase de mogelijke doelstellingen van een drugbeleid en een vormingsaanbod bekeken.

EENMALIGE GROEPSWERKINGEN

De term "eenmalige groepswerkingen" gebruiken we om allerhande vakantiecampen voor jongeren (mutualistische, sport, taal) aan te duiden.

In een eerste fase werd verkennend onderzoek uitgevoerd naar bestaand materiaal ter zake en bestaande noden met betrekking tot de drugproblematiek. Via een bevraging van de jeugddiensten in Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen en via overleg met J&G, MJA en BLOSO werd een zicht verkregen op de problematiek en behoeften in de sector.

In een tweede fase startten we met de uitwerking van een kampbrochure.

ALGEMEEN WELZIJNSWERK

Samen met een projectgroep van de afdeling Sociale Pedagogiek van de KUL werd een verkennend onderzoek uitgevoerd in de eerstelijns hulpverlening. Hiermee wilden we een zicht krijgen op de noden en behoeften met betrekking tot de drugproblematiek. Een bevraging van de sector en een denkdag met tal van deskundigen gaven een hoop informatie voor de ontwikkeling van een vormingsaanbod voor het algemeen welzijnswerk.

REGISTRATIE PREVENTIE

In 1996 werd een monitoringsysteem voorbereid om preventieactiviteiten te inventariseren. Dit geautomatiseerd GINGER-programma maakt het mogelijk preventieactiviteiten te registreren en makkelijker te analyseren.

c. VERNIEUWING BESTAANDE CONCEPTEN

TRAININGSMATERIAAL

In 1996 startten we met de herwerking van het bestaande trainingsmateriaal voor de invoering van een alcohol- en andere drugbeleid in bedrijven.

MEDICATIE

Er werd eveneens begonnen met de voorbereiding van een platform over medicatie in het bedrijfsleven. Aansluitend bij dit platform (maart 1997) zal bekeken worden in welke mate we het bestaande concept en vormingsaanbod voor bedrijven kunnen verfijnen voor de problematiek van medicatiegebruik.

© IMPLEMENTATIE

Doelstelling:

- Begeleiding van de verspreiding en de toepassing van concepten voor drugpreventie

Implementatie van concepten gebeurt grotendeels via samenwerking, deskundigheidsbevordering en conceptontwikkeling. We organiseren de implementatie van nieuwe concepten en we volgen de implementatieprocessen blijvend op. Daarnaast zijn ook informele en formele contacten met de doelgroep of de sector en het zoeken van de juiste kanalen belangrijke aspecten van een implementatieproces. Men dient zich immers blijvend te informeren over de sector zelf om geloofwaardig over te komen en om de nodige contacten uit te bouwen.

In 1996 situeerde de "implementatie-werking" van de VAD zich in het onderwijs (meer specifiek trainingen motivationele gespreksvoering voor PMS/MST-medewerkers en trainingen gespreksvoering voor leerkrachten), de bedrijfswereld (met een nadruk op overheidsbedrijven), het jeugdwerk (meer specifiek jeugdhuisen en jeugdbewegingen) en de bijzondere jeugdzorg.

^A ONDERWIJS

TRAINING "GESPREKSVOERING EN GRENZEN STELLEN BIJ DRUGGEBRUIK" VOOR LEERKRACHTEN

VAD organiseerde samen met Primavera drie piloottrainingen in Brussel. We wilden hierbij voornamelijk vertrouwensleerkrachten of leerkrachten die instaan voor de begeleiding van leerlingen bereiken. Omdat de nadruk ligt op ervaringsuitwisseling werden deze trainingen schooloverschrijdend georganiseerd. Het programma wil deze leerkrachten vroegtijdige interventie aanleren, vertrouwensgesprekken leren voeren en grenzen leren stellen aan regeloverschrijdend gedrag.

Om het programma verder kenbaar te maken, stelden we op basis van de piloottrainingen een trainingsmap samen met oefeningen en werkvormen. VAD kan ondersteuning bieden bij een eerste training. In 1996 gebeurde dit voor de training van leerkrachten door het CGG Mechelen.

TRAINING "MOTIVERENDE GESPREKSVOERING" VOOR PMS/MST-MEDEWERKERS

Dit project wil PMS- en MST-centra bereiken die zichzelf willen bekwamen in het begeleiden van leerlingen die drugs gebruiken. Dit programma wil vroegtijdige interventie aanleren, de fase van gedragsverandering bij de jongere leren herkennen, een vertrouwensrelatie leren opbouwen en houvast bieden voor verdere begeleiding.

In het kader van de trainersopleiding werd voor de regio Limburg in samenspraak met het CAD Limburg een stagetraining gegeven in de periode november - december. Daarnaast werd supervisie van trainers voorzien voor de stagetraining die in september plaatsvond voor PMS- en MST-medewerkers van de regio Antwerpen.

TRAINERSOPLEIDING MOTIVEREND GESPREK VOOR PMS/MST-MEDEWERKERS

Met deze trainersopleiding wil de VAD bereiken dat mensen uit de eigen sector mee ingeschakeld kunnen worden in het geven van trainingen motiverend gesprek aan PMS- en MST-centra. We hebben hier voornamelijk medewerkers op het oog die, met enige voorkennis van het motivationele model en met ervaring in het begeleiden van jongeren, bereid zijn vorming te geven aan collega's en leerkrachten. Op die manier sluit men tijdens de trainingen zo dicht mogelijk aan bij de eigen leefwereld. Bovendien worden zulke trainingen idealiter gegeven door een preventiewerker en een hulpverlener.

De training startte in 1995. In 1996 organiseerden we een follow-up-dag. Voorlopig worden geen nieuwe trainersopleidingen georganiseerd maar wordt maximaal ondersteuning geboden aan de deelnemers om initiatieven in de eigen regio op te zetten.

B. BEDRIJVEN

De implementatie van een alcohol- en drugbeleid vindt meer en meer haar weg in het bedrijfsleven. We hanteren hierbij zowel op bedrijfs- als interbedrijfsniveau een kader met aandacht voor regelgeving, voorlichting en procedures bij acuut en chronisch misbruik.

In 1996 constateerden we wel interesse vanuit een nieuw bedrijfssegment met name de overheidsbedrijven. Waar tot nog toe voornamelijk grote privé-bedrijven (zowel Belgische als buitenlandse) deze thematiek in hun personeelsbeleid opnamen, kenden we in 1996 een belangrijke groei binnen de overheidsbedrijven. En dit zowel op gemeentelijk, provinciaal, Vlaams als op federaal niveau.

De implementatie van een alcohol- en drugbeleid viel (valt) hierbij meestal samen met verhoogde aandacht voor een personeelsbeleid in het algemeen en de introductie van HRM (Human Resources Management)-technieken en evaluatiesystemen in het bijzonder. Dit laatste legt sterk de nadruk op het goed functioneren van personeelsleden, de rol die voornamelijk leidinggevenden hierbij dienen te vervullen en de doorverwijzing naar andere functies in het bedrijf. Het ligt in het verlengde dat hierdoor meer "geraakt" wordt aan mogelijke redenen van disfunctioneren zoals alcohol- en ander drugmisbruik er één kan zijn. Een adequate implementatie van de VAD-aanpak is dan ook de opname van de alcohol- en drugaanpak binnen deze nieuwe functioneringssystemen.

C. JEUGDWERK

We organiseerden een bevraging naar de noden, behoeften en ondersteuning bij de implementatie van de draaiboeken "Drugs in de jeugdbeweging, hoe deal je ermee?" en "Drugs in het Jeugdhuis, hoe deal je ermee?", VAD-uitgaven van 1995. Deze draaiboeken bespreken de uitwerking van een beleid rond alcohol en drugs in de jeugdbeweging en het jeugdhuis.

De werkgroep "Coachen Jeugdwerk" klaarde het profiel van coachen verder uit. Coachen zijn personen die een directe band en voeling hebben met het doelpubliek en de alcohol- en drugthematiek kunnen plaatsen in de eigen werking. Het is de bedoeling dat de VAD voor deze groep intervisie-momenten zal organiseren.

Met het oog op een opleiding voor het jeugdwerk in maart 1997 vonden er twee voorbereidende sessies "Opleiding coachen" (Asse en Leuven) plaats. Deze opleiding richt zich tot mensen die jeugdwerkinitiatieven willen coachen bij het omgaan met drugproblemen. Men biedt concepten en vaardigheden aan die de deelnemers kunnen helpen de rol van coach op te nemen.

D. BIJZONDERE JEUGDZORG

In 1996 continueerden we de beleidsvormingen voor voorzieningen in de bijzondere jeugdzorg. Sommige vormingen werden op maat samengesteld voor een volledig team binnen een voorziening, andere vormingen werden regionaal georganiseerd voor vertegenwoordigers van verschillende voorzieningen uit eenzelfde regio. De vormingen werden samen met de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg georganiseerd. De vormingen werden gegeven met een preventiewerker verbonden aan een CGG. Beleidsvormingen vonden plaats in de regio's Gent-Eeklo, Hasselt, Brugge en Oostende. Opleidingsmomenten en intervisie vonden plaats met de Comités van Dendermonde en Leuven. In Turnhout werd een vaardigheidstraining gegeven rond grenzen stellen en motiverend gesprek. Daarnaast vonden deze vaardigheidstrainingen ook plaats in het kader van de trainersopleiding voor toekomstige trainers in de sector. Deze trainingen gingen door in de regio Ieper, Antwerpen, Oostende en Dendermonde.

© DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

Doelstellingen:

- Deskundigheidsbevordering van verschillende doelgroepen, sectoren, ... door middel van een eigen aanbod
- Ingaan op vormingsvragen

De nood aan deskundigheidsbevordering is momenteel zeer groot, zowel bij hulpverleners als bij preventiewerkers en dit zowel in de in alcohol en drugs gespecialiseerde sectoren als in de sectoren die niet in deze problematiek gespecialiseerd zijn.

Deze nood vertaalde zich in de loop van 1996 binnen de VAD-werking in een groeiend aanbod aan vormingsinitiatieven. Een aanbod dat ook in de komende jaren nog groeikansen krijgt dankzij de extra mogelijkheden die De Drugnota daartoe creëerde. Vooral de punten 'Vorming van beginnende preventiewerkers' en 'Vorming van intermediairen' zijn hier van belang.

VAD neemt op vlak van vorming een initiërende en coördinerende rol op. De sterkte van VAD zit in de aanwezigheid van deskundigen op het terrein. Enerzijds formuleert VAD zelf een aanbod, anderzijds worden ook provinciale en/of regionale vormingen ondersteund. Het globale vormingsaanbod is ruim, gediversifieerd en afgestemd op de noden van de doelgroep of de sector.

Aangezien een ruimer aanbod ook intern de nood aan meer coördinatie deed ontstaan ontwikkelden we een vormingsbeleidsplan dat aansluit bij de doelstelling deskundigheidsbevordering uit het VAD-beleidsplan 1996-2000. Het vormingsbeleidsplan beschrijft de consequenties van het VAD-beleidsplan 1996-2000 en de fundamentele keuzen qua doelstellingen, doelgroepen en principes alsook de rol die VAD opneemt in de verschillende fasen van een vormingstraject.

Om het aanbod ook naar buiten duidelijker te profileren opteerden we ervoor om twee maal per jaar een vormingskatem aan VAD-berichten toe te voegen waarin een vooruitblik het aanbod voor het komende half jaar toelicht en een terugblik het aanbod van het voorbije half jaar beschrijft.

Binnen het aanbod van VAD wordt een onderscheid gemaakt tussen :

- Basisvormingen
- Vervolgmodules

Binnen deze twee categorieën onderscheiden we een continu aanbod en een aanbod op vraag.

A. BASISVORMINGEN

De basisvormingen willen een inleiding geven in en een overzicht bieden van theorieën, achtergronden en toepassingen binnen de alcohol- en andere drugproblematiek. Zij worden aan verschillende doelgroepen aangeboden. Afhankelijk van de doelgroep krijgen ze hun specifieke invulling.

In de loop van 1996 organiseerden we drie driedaagse basisvormingen voor beginnende *hulpverleners in de verslavingszorg*. Telkens werd het maximum aantal deelnemers bereikt. Deze vorming bestaat uit een geheel van zeven blokken over diverse thema's uit de verslavingszorg. De vorming werd gegeven door deskundigen uit de sector.

Tijdens het voorjaar van 1996 ging ook een eerste basisvorming drugpreventie door. De vorming richtte zich tot beginnende *drugpreventiewerkers* en drugpreventiewerkers die reeds enige jaren bezig zijn maar nog zoeken naar een adequate manier om hun opdrachten in te vullen. De vorming vertrok van de dagdagelijkse ervaringen van iedere preventiewerker. Binnen de groep werd, rekening houdend met ieders werkveld, een proces doorlopen van probleemanalyse, doelstellingen, veranderingsprocessen, activiteiten en evaluatie. De vorming werd gegeven door twee preventiewerkers alcohol en drugs verbonden aan de CGG.

De sector *arbeid* startte ook in 1996 heel wat begeleidingen op. Wat deskundigheidsbevordering betreft kunnen we de werking in deze sector opdelen in twee stappen. In eerste instantie werkt een *beleidsgroep* een alcohol- en drugbeleid uit. Hierin zijn alle verantwoordelijken voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers vertegenwoordigd. In deze aanvangsfase behoort training en vorming van de werkgroep tot de mogelijkheden.

In een tweede fase worden de *leidinggevenden* getraind die vervolgens als intermediairen naar het voltallige personeel kunnen fungeren. Naast het bevragen van de eigen waarden en normen, het doorgeven van kennis over de producten en het schetsen van de preventieve mogelijkheden wordt het uitgewerkte beleid toegelicht.

Uit ervaring blijkt dat de vraag van de *interne hulpverleners* uit bedrijven ruimer is dan wat hen in het bestaande aanbod wordt geboden. Op basis van deze nood bereidden we in de loop van 1996 een basisvorming voor specifiek voor hulpverleners in bedrijven.

B. THEMATISCHE VORMINGEN

In een aantal gevallen bouwen deze vormingen verder op de basisvormingen door bepaalde aspecten ervan verder uit te diepen. Deze vormingen kunnen echter ook los van de basisvormingen gevolgd worden. Daarenboven zetten we ook gespecialiseerde vormingen op voor hulpverleners en preventiewerkers uit de sector. De programma's worden op maat samengesteld, waarvoor deskundigen binnen VAD of van buitenaf worden aangetrokken.

HULPVERLENERS IN DE VERSLAVINGSZORG

De *vervolgmodules* die aansluiten bij de basisvorming voor beginnende hulpverleners in de verslavingszorg kunnen we, afhankelijk van het onderwerp, onderbrengen bij thematische vormingen, dan wel bij vaardigheidstrainingen.

In 1996 gingen drie thematische vervolgmodes door :

- Residentieel werken met verslavingsproblematiek via milieutherapie;
- Contextgericht werken met verslavingsproblematiek;
- Dubbele diagnoseproblematiek in de verslavingszorg.

Voor hulpverleners in de verslavingszorg en andere geïnteresseerden voorzien we op regelmatige basis *avondseminaries* waarin meer gespecialiseerde en/of actuele thema's aan bod komen. Er gingen in 1996 drie avondseminaries. Binnen het thema verslaving en psychopathologie waren er twee seminaries over "Verslaving en antisociale persoonlijkheidsstoornis" (17 januari 1996) en "Middelenmisbruik in het kader van post-traumatische stress-stoornis en dissociatieve stoornissen" (14 februari 1996).

Daarnaast ging een seminarie door over "Problematisch druggebruik in het housemilieu, enkele aanzetten voor de hulpverlening" (4 juni 1996).

INTERNE VORMING VAD-PREVENTIEWERK

Op 7 mei gaven Peter Aertsen en Marijs Geirnaert een vorming over preventie en ethiek. Aan de hand van de tekst "Druggebruik en -preventie, ook een kwestie van ethiek?(!)" werd eerst het onderwerp verkend. Aan de hand van het schema "Ethical grid" van Seedhouse werden daarna de ethische aspecten van preventieve activiteiten bevraagd en geplaatst.

Op 26 september gaf Jan Ardui communicatietraining onder de titel "Van spannings- naar ontspanningsveld". De training was gericht op het aanleren van vaardigheden om met storend gedrag in groepen om te gaan.

Op 19 november begeleidde Hilde De Man het Spel van Verandering. Dit spel is een didactisch hulpmiddel om intermediairen te helpen die een verandering in een organisatie willen teweegbrengen. Het leert de spelers hoe ze een veranderingsproces kunnen opzetten en begeleiden.

c. VAARDIGHEIDSTRAININGEN

We onderscheiden hierin de opleiding van toekomstige trainers en training van intermediairen. Afhankelijk van de sector of doelgroep werken we een aangepast programma uit.

HULPVERLENERS IN DE VERSLAVINGSZORG

Volgende vaardigheidstrainingen vonden plaats in 1996:

- Motiverende gespreksvoering (10,17 en 24 januari 1996);
- Terugvalpreventie (7 en 21 juni 1996).

TRAINERS MOTIVERENDE GESPREKSVOERING

Einde 1995, begin 1996 organiseerde VAD trainersopleidingen motiverende gespreksvoering. Met deze opleidingen wilden we trainers opleiden in het geven van trainingen motiverende gespreksvoering. Zo is een pool van trainers voorhanden waarop beroep kan worden gedaan bij een vraag naar training. De doelgroep van de drie opleidingen was telkens verschillend: drughulpverleners, PMS- en MST-medewerkers en personeelsleden uit de bijzondere jeugdzorg.

In deze trainersopleidingen werd ook stilgestaan bij een aantal trainersvaardigheden. De opleiding duurde vier dagen, gevolgd door een opvolgingsdag. Daarnaast gingen in de loop van 1996 voor de meeste deelnemers van de PMS en MST-groep stagetrainingen door die gesuperviseerd werden door de trainers van de opleiding.

TRAINING GRENZEN STELLEN VOOR LEERKRACHTEN IN EUPEN

In het kader van een samenwerking tussen ASL en VAD werd een training *grenzen stellen* georganiseerd voor leerkrachten in Eupen.

De training duurde twee dagen en behandelde verschillende aspecten van "grenzen stellen". Er werd gewerkt met videobespreking en inoefening via rollenspel.

© STUDIE EN ONDERZOEK

Doelstellingen:

- De VAD-werking wetenschappelijk onderbouwen
- Middelenrelateerd onderzoek stimuleren
- Advies verlenen inzake middelenrelateerd onderzoek
- Overzicht bieden van statistisch-epidemiologische gegevens
- Verbetering van de kwaliteit van de statistisch-epidemiologische gegevens

Studie en onderzoek vormen de onderbouw van de verschillende inhoudelijke werkpunten van de VAD-werking. Enerzijds ondersteunen gegevens over de drugthematiek de preventie en hulpverlening. Anderzijds moeten effectiviteitsstudies de preventie- en hulpverleningsinitiatieven opvolgen en bijsturen.

In 1996 werkte VAD aan een aantal onderzoeken mee en namen we zelf het initiatief tot onderzoek.

A. MIDDELENGEBRUIK IN DE HOOFDSTAD, DE HOOFDSTAD VAN HET MIDDELENGEBRUIK

Dit onderzoek bestudeerde het middelengebruik van jongeren tussen 12 en 22 jaar in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel in relatie tot hun vrijetijdsbesteding.

Het onderzoek, dat startte in 1994, was een gezamenlijk initiatief van het departement ontwikkelings- en levenslooppsychologie van de VUB, het psycho-sociaal centrum Primavera en VAD. De Vlaamse Gemeenschapscommissie steunde dit onderzoek financieel.

Voor inhoudelijke informatie over dit onderzoek verwijzen we naar het onderzoeksrapport "Middelengebruik in de hoofdstad, hoofdstad van het middelengebruik, onderzoek naar het gebruik van de genotmiddelen alcohol, medicatie en illegale drugs in relatie tot de vrijetijdsbesteding van jongeren van 12 tot 22 jaar in het Nederlandstalig onderwijs te Brussel" van de hand van Lambrecht P., Andries C., De Bock M. en Wydoodt J.-P.

B. REGISTRATIE VAN MIDDELENGEBRUIK

VAD investeerde de laatste jaren veel energie in het voorbereiden en opstarten van een gemeenschappelijke registratiesysteem voor de alcohol- en drughulpverlening. Deze volgehouden aandacht leidde er in 1996 toe dat de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Gezondheidsbeleid binnen haar Drugnota aan VAD het Vlaamse mandaat toekende om de gegevens van de Vlaamse drughulpverlening te verzamelen. Deze erkenning is een stap vooruit in de onderhandeling met de diensten. Aan dit mandaat koppelde de minister een driejarig project waarbinnen VAD dit registratiesysteem moet opzetten en gegevens op Vlaams niveau moet genereren.

De aandacht van VAD voor registratie situeert zich zowel binnen een Belgische context als binnen de context van het Europees Drugobservatorium. De creatie van vergelijkbare gegevens tussen de verschillende Belgische Gemeenschappen en Gewesten alsook tussen de verschillende Europese lidstaten is een belangrijk aandachtspunt. Op Europees vlak nam VAD deel aan het project voor de definitie van een minimale Europese variabelenset binnen de (illegale) drughulpverlening.

Naast de algemene structurele werking op dit terrein verwerkte VAD in 1996 opnieuw de registratiegegevens van de Vlaamse revalidatiecentra voor het jaar 1995. Er vonden overlegvergaderingen plaats met ODB van het Brussels Gewest over de afstemming van het Vlaamse en het Brusselse systeem.

C. JAARBOEK 1995

Begin 1996 stelde VAD zijn jaarboek 1995 voor. Dit boek biedt een overzicht van statistische en epidemiologische gegevens over alcohol, illegale drugs en medicatie die in 1995 werden gepubliceerd. Het boek stipt de voornaamste tendensen aan in het middelengebruik in Vlaanderen.

Voor meer informatie verwijzen we naar de publicatie "Alcohol, illegale drugs & medicatie, recente ontwikkelingen in Vlaanderen 1995" van Noels B. en Wydoodt J.-P. (red.), Brussel: VAD, 1996.

D. RAPPORT DRUGGERELATEERD ONDERZOEK IN BELGIË

De EC Drugs Co-ordination Unit stelde in juli 1996 aan ieder focal point de vraag om (een) expert(s) aan te duiden voor het schrijven van een rapport over de "national drug research situation and the research needs". Een medewerker van VAD kreeg deze opdracht toegewezen en realiseerde deze opdracht samen met partners uit de Vlaamse en Franstalige gemeenschap.

Voor meer informatie verwijzen we naar het rapport dat werd voorgesteld op het "Joint Seminar European Commission Secretariat General, C.5 (co-ordination of the fight against drugs and emergence disaster relief for member states) - EMCDDA" dat medio december plaatsvond op de Europese Universiteit in Firenze:
Drugs research related initiatives in the European Union: report from Belgium, Wydoodt J.-P., Van Daele L., Casselman J., Etienne M., Bills L.

© INFORMATIEVERSTREKKING

Doelstellingen:

- Bevorderen van communicatie tussen VAD, leden, preventiewerkers, sector en werkveld
- Informatieverstrekking
- Profilering VAD

^ DE DRUGLIJN

De Druglijn werd in 1994 opgericht op vraag van de toenmalige minister voor Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, L. Detiège. De huidige minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, W. Demeester, zette het project financieel verder in 1995 en 1996.

Sinds haar ontstaan is de Druglijn uitgegroeid tot een telefoondienst die er in slaagt een steeds ruimere doelgroep aan te spreken: jongeren, ouders, geïnteresseerden, mensen uit het school-, arbeids-, vrije tijds- of dienstverleningsmilieu, ... Iedereen kan er terecht voor productinformatie (informatiefunctie); vragen naar hulp bij probleemsituaties (doorverwijsfunctie); vragen naar preventieve aanpak (informatie- en doorverwijsfunctie).

De Druglijn wil tevens trends signaleren naar het werkveld en de overheid; welke behoeften zijn er bij bepaalde doelgroepen, welke veranderingen of ontwikkelingen zijn waar te nemen in Vlaanderen?

Om die taak te vervullen, investeert De Druglijn in een anonieme, gedetailleerde registratie van de telefoongesprekken.

In 1996 noteerde de Druglijn in totaal ruim 10.000 oproepen, een toename op jaarbasis van meer dan 3.000, met een nog steeds stijgende tendens van het aantal oproepen per maand. De helft van de oproepen werden geregistreerd buiten de permanentie-uren of waren neptelefoons, stiltes of verkeerd verbonden. Net als vorig jaar bellen vooral jonge gebruikers en ouders naar de Druglijn. Opvallend is dat steeds meer vrouwen bellen. De Druglijn ontvangt vooral vragen over productinformatie (56 %). Mensen informeren naar de risico's en gevaren van illegale drugs. Hierbij gaat het voornamelijk om marihuana en hasj (samen 30%), speed en XTC (samen 25 %). 12 % van de vragen gaat over alcohol en een minderheid handelt over geneesmiddelen. In vergelijking met 1995 merken we een daling in het percentage vragen over marihuana en hasj en een stijgend aantal vragen over XTC, ecodugs en alcohol.

De Druglijn krijgt ook vragen om hulp bij problemen. De meerderheid daarvan komen van ouders. In 45 % van de gesprekken kwam een relationeel of emotioneel probleem aan bod. Aan de telefoon zoekt de Druglijn samen met de beller welke oplossingen er kunnen zijn en worden suggesties gegeven waar mensen terecht kunnen voor verdere opvolging van hun problemen. Verder beantwoordt de Druglijn vragen over de werking van bepaalde hulpverleningscentra en naar preventiemogelijkheden. Mede daardoor verwees de Druglijn in 1996 in 44% van de gesprekken door naar hulpverlening of preventie.

Voor de werking van de Druglijn is gekozen voor een combinatie van vaste medewerkers en vrijwilligers. Dankzij de opleiding van 14 nieuwe vrijwilligers (eind 1995) werd 1996 aangevangen met een groep van 23 vrijwilligers die per week een blok van 3 uur permanentie invullen. De uitbreiding van de permanentie-uren in het najaar (tijdens wekdagen van 15u-21u naar 12u-21u) bracht de aanwerving van een extra deeltijdse vaste medewerker met zich mee. De telefoonbeantwoorders kunnen terugvallen op een ruim informatiebestand dat voortdurend wordt geactualiseerd en aangevuld. Naast intervisie en begeleiding van het telefoonwerk, verdiepen ze zich via maandelijkse thema-avonden in specifieke onderwerpen.

Op de verschillende inhoudelijke terreinen (preventie, psychosociale problematiek, farmacologie, justitie) onderhoudt de Druglijn contacten met onder andere VAD-leden, het Projekt Farmaka, de APB, personen binnen het justitieel apparaat. Het is uiterst belangrijk dat er op alle vlakken een goede informatie-uitwisseling plaatsvindt. Met de VAD-staf werd in april een uitwisselingsmoment georganiseerd dat vooral over het vrijwilligersbeleid en het informatiebeheer handelde.

Wat de promotie van de Druglijn betreft, werd de lijn van 1995 voortgezet. De bekendmaking gebeurde continu via een affiche- en foldercampagne (er werden bijvoorbeeld massaal folders verspreid via de wachtkamers van huisartsen). Ook via andere media brachten de Druglijn regelmatig in de publieke aandacht. Op de persconferentie in maart 1996 op het kabinet leidde het tweede evaluatierapport tot veel publiciteit. De vermelding van het Druglijnnummer bij de noodnummers in de telefoongidsen had ongetwijfeld een belangrijke weerslag op het aantal oproepen in 1996.

Een uitgebreid jaarverslag van de activiteiten is op VAD beschikbaar.

B. DE VAD-BERICHTEN

VAD-berichten is de nieuwsbrief waarmee we een ruim publiek op de hoogte willen houden van recente ontwikkelingen in onze sector

De redactie maakte van 1996 een jaar waarin kwaliteitsverbetering voorop stond.

De doelstellingen van de nieuwsbrief werden uitgeklaard en voorgelegd aan de Raad van Bestuur.

In de loop van 1996 wijzigde de samenstelling van het redactiecomité: Dr. F Matthijs nam de hoofdredactie van Dr. S. Ansoms over.

De redactie maakte volop werk van het ontwikkelen van een volledig nieuwe lay-out die aansluit bij de nieuwe VAD-huisstijl. Mede dankzij de sponsoring van Kluwer Editorial zal het resultaat vanaf 1997 te bewonderen zijn.

Er verschenen vier nummers. Als belangrijkste onderwerpen kwamen daarin aan bod:

Nr. 1 (januari/februari):

European Conference on Health, Society and Alcohol

Durven Turven (VAD-studiedag)

Vrije Tribune: Belgische visies op het Nederlandse drugmodel

Nr. 2 en 3 (maart/april en mei/juni):

Preventie van drugproblemen: Overzicht van de situatie in de Vlaamse Gemeenschap
Studiedag Vrouwgerichte verslavingszorg

Vrije Tribune: Healthism of gezondheidsmanie als nieuwe religie

Video-addiction-challenge test

Luisteren doet denken, School en ouders: een gelukkige combinatie?

Nr. 4 (september/oktober):

Gezondheidsbevordering bij injecterende druggebruikers in Vlaanderen
Beleidsplan Vrijheid-blijheid: drugnota van Minister van Binnenlandse Zaken
Van de Lanotte
Stand van zaken "Drugnota" van W. Demeester, Vlaams minister van Begroting,
Financiën en Gezondheidsbeleid.
Vrije Tribune: d'Ancona: Naar een actueel drugbeleid?

Nr. 5 (november/december):

Onderzoek naar genotmiddelengebruik in Brussel: het einde van een blinde vlek in
Vlaanderen
Beleidsactualiteit: Beleidsbrief gezondheidszorg: Beleidsprioriteiten 1997
Kamerwerkgroep presenteert eerste conclusies
Vrije Tribune: Healthism: valt er nog te genieten na de gezondheids promotie?

C. VAD-FOLDER EN DRUGLIJNFOLDER

Aansluitend op de nieuwe huisstijl en een nieuw VAD-logo werd een voorstellingsfolder ontworpen die een beknopt en omvattend beeld schetst van de diverse aspecten van onze werking.

De Druglijn is een jong initiatief in volle groei. Door het toenemend succes van de telefoondienst en de grote vraag naar folders, drong de nood aan een nieuwe folder zich op. De nieuwe promotiefolder kwam er in het voorjaar van 1996, mede dankzij de financiële steun van Esso.

D. VAD-FAX

De VAD-fax brengt de leden op de hoogte van dringende berichten of dringende vragen. In 1996 werd 1 VAD-fax verstuurd:

- nr. 13 Aankondiging van de Opkikker-manifestatie van de Vlaamse overheid.

E. ATTENDERINGSBULLETIN

Het attenderingsbulletin geeft elke maand een overzicht van de vaktijdschriften die onze documentatiedienst ontvangt. Aan de hand daarvan kunnen stafleden en geabonneerde VAD-leden copys van artikels aanvragen.

VAD is geabonneerd op een dertigtal internationale tijdschriften. Een evaluatie van het bestaande aanbod door een interne werkgroep zorgde ervoor dat in 1996 het aanbod met zeven nieuwe tijdschriften uitbreidde.

Vanaf augustus vermeldde het tijdschrift ook systematisch de boeken die VAD aankocht.

F. BOEKENAANBOD EN BIBLIOTHEEK

Het boekenbezit van VAD maakt een aanzienlijk deel uit van de collectie van de VIG-bibliotheek. Eind 1996 bevatte de catalogus 1.875 verschillende titels rond alcohol, illegale drugs en geneesmiddelen. De VAD-collectie bestrijkt daardoor 56% van het gezamenlijke bezit in de bibliotheek. Daarnaast heeft VAD een dertigtal lopende abonnementen op vaktijdschriften.

In 1996 werden 632 werken uit de VAD-collectie uitgeleend. Dat betekende een stijging van 37% tegenover 1995. Via het interbibliothecair leenverkeer werden 66 artikels aangevraagd en bekomen. Deze artikels kwamen van de Belgische universitaire bibliotheken en van het Trimbos Instituut en het NIGZ.

Omdat in de bibliotheekcatalogus geen tijdschriftartikels opgenomen zijn, is men voor literatuuroproevingen in tijdschriften aangewezen op de catalogie en bibliografische databanken van andere instellingen. Medline (bibliografische databank) en de catalogus van het Trimbos Instituut zijn daarbij de belangrijkste bronnen gebleken.

Drie leden van de VAD-staf vormen samen met de documentaliste van het VIG een interne werkgroep "bibliotheek". Zij vergaderen zeswekelijks.

De belangrijkste opdracht die de groep vooropstelde was het actualiseren van het boekenaanbod in de bibliotheek. Een extra budget maakte een inhaalbeweging mogelijk.

Er werd een systematiek voor de boekenaankoop uitgewerkt: bij elke vergadering werden voorstellen tot aankoop van nieuwe werken geëvalueerd en de administratieve afhandeling van bestellingen werd gecentraliseerd. In totaal werden zo'n vijftig nieuwe werken besteld. Met het oog op de actualisering van het boekenaanbod, werd ook een begin gemaakt van een analyse van de VAD-collectie op basis van taal, datum van publicatie, soort publicatie en trefwoorden. Bedoeling is op deze manier een beter zicht te krijgen op de hiaten in het boekenaanbod en op termijn de trefwoordenlijst grondig te herzien.

Tot slot werd de categorie "niet-ontleenbare" werken volledig herzien.

Met dank aan VIG-documentaliste Monique Vanormelingen voor het samenrapen van het nodige gegevens over de werking van de bibliotheek

G. NIEUWSBRIEF VERSLAVING

VAD verzorgt samen met het Trimbos-Instituut de copij voor de Nieuwsbrief Verslaving. Deze nieuwsbrief wordt tweemaandelijks verspreid bij de abonnees van het Handboek Verslaving. Op die manier wil de uitgever het contact met de lezer van het Handboek aanhouden. De aanvullingen bij het Handboek Verslaving verschijnen immers met een lange tussenpauze.

De Nieuwsbrief bevat zes rubrieken die het middenlandschap in inhoudelijke terreinen opdelen: preventie, hulpverlening, actueel, speciaal, recht en beleid, gelezen en gesproken. Daarnaast is er ook een kort overzicht van publicaties en een agenda.

Volgende thema's kwamen onder andere aan bod: gebruik illegale drugs door Brusselse scholieren, drugnota Binnenlandse Zaken, gezondheidsbevordering bij injecterende gebruikers in Vlaanderen, de Opkikker, één jointje kan de rijvaardigheid al beïnvloeden.

H. ACTUALISERING DOCUMENTATIEBESTAND

De VAD-documentatiedienst is samen met de Druglijn en de bibliotheek ongetwijfeld de manier waarop de VAD haar publieksfunctie waarmaakt. De dienst beschikt over een ruim aanbod aan folders, brochures, affiches en campagnemateriaal.

In 1996 verwerkten we opnieuw heel wat bestellingen: om exact te zijn werden er 1.216 afgehandeld. In totaal gingen 64.616 artikels de deur uit. Los daarvan werden nog tienduizenden folders, stickers en affiches van de Druglijn verspreid. VAD wil langs deze weg de vrijwilligers bedanken die deze hele klus op zich namen. Bedankt Herlinde en Yolande!

NIEUWE VAD-PUBLICATIES

Verslagboek : De Aanpak van Alcohol en andere Drugs op het Werk. 1985-2005 een terugblik, een vooruitblik

In 1995 was het tien jaar geleden dat de VAD haar eerste "alcohol- en drugpreventiestappen" zette in het bedrijfsleven. Naar aanleiding daarvan organiseerde VAD een evaluatiecongres. In de voormiddag werden de resultaten voorgesteld van de bevraging van de bedrijven waar de VAD tussen 1985 en 1994 contact mee had. In de namiddag bespraken vijf werkgroepen het alcohol- en drugbeleid in specifieke arbeidssectoren.

Jaarboek 1995

Naar (inmiddels) jaarlijkse gewoonte publiceerden we een overzicht van de meest recente cijfergegevens op het terrein van alcohol, medicatie en andere drugs in Vlaanderen. De versie die vorig jaar verscheen bevat cijfermateriaal voor 1995.

Verslagboek Studiedag "Vrouwgerichte Verslavingszorg" 15.03.96

Verslag van de studiedag die VHV, Impuls en VAD organiseerden. Volgende thema's kwamen aan bod : wat is vrouwenhulpverlening? wat is verslaving? vrouwgerichte behandelingsmethodes aan de hand van workshops rond vrouwen en alcohol-, medicatie- en drugverslaving.

Dit verslagboek werd uitgegeven samen met Impuls en VHV.

Inventaris 1995 - VAD Preventiewerk

Deze publicatie geeft een overzicht van de preventieactiviteiten die in 1995 plaatshadden in het kader van de coördinatie-opdracht die VAD vervult voor drugpreventie in Vlaanderen. Een eerste deel bespreekt het intersectoraal overleg; een tweede gedeelte inventariseert de activiteiten binnen de verschillende sectoren : onderwijs, vrije tijd, justitie, welzijns- en gezondheidszorg, socio-cultureel werk en bedrijven.

GEACTUALISEERDE UITGAVEN

Gecontroleerd drinken

Literatuuroverzicht over de standpunten en therapeutische betrachtingen met betrekking tot gecontroleerd drinken, bekeken vanuit een gedragstherapeutisch oogpunt.

Achtergrondinformatie Drugs

Deze herwerkte brochure behandelt historiek, omvang, psychosociale achtergronden, fasering en hulpverlenings-aspecten van gebruik van alcohol, tabak, medicatie en illegaal drugs. Ze geeft een uitgebreid overzicht van de verschillende producten.

VOORBEREIDING NIEUWE UITGAVEN

Binnen de documentatiedienst bestaat al lang de vraag naar meer eenvormigheid en vernieuwing in het aanbod. Een interne werkgroep "documentatiemateriaal" kwam een aantal keer samen om het bestaande materiaal te evalueren.

Op praktisch vlak werden voorraden, jaarlijkse verkoopscijfers en financiële gevolgen van het aanmaken van nieuw materiaal afgewogen. Het groepje bekeek op inhoudelijk vlak de actualiteits-waarde van bestaand materiaal en signaleerde een aantal hiaten in het huidige aanbod. Daarbij werd rekening gehouden met concrete vragen van het publiek en tendensen die de Druglijn vaststelt. Op basis van al deze overwegingen maakte de werkgroep een voorstel tot actualisatie van het materiaal, gekoppeld aan een timing op langere termijn.

Tijdens het laatste trimester van 1996 werd de aanzet gegeven tot de uitgave van een aantal nieuwe folders. Voorbereidende werkgroepjes bogen zich over het aanmaken van een Druglijnfolder over "Ouders en Drugs", een folder "Zwangerschap en Drugs", een folder "Alcohol" (in de reeks productinformatie), de aanmaak van een reeks affiches over alcohol, over drugs en een affiche over medicatie. Er werd ook werk gemaakt van een "Inventaris van een alcohol en drugbeleid in de onderneming: VAD-contacten 1985-1994" die zal aansluiten bij het hierboven reeds vermelde verslagboek. Deze publicaties zullen vanaf de eerste helft van 1997 beschikbaar zijn.

1. TENTOONSTELLINGEN

DRINK WIJS:

VAD beschikt over een alcoholtentoonstelling die jaarlijks ontleend wordt door lokale preventie-initiatieven. Vorig jaar was ze te bekijken in:

- JOC De Mouterij - Deinze: 09.01.96 - 15-01.96
- Maria Immaculata Instituut - Roosdaal: 22.01.96 - 26.01.96
- Sint-Jozefscollege - Aalst: 11.03.96 - 15.03.96
- Mobiel Ambulant Team Scherpenheuvel: 29.03.96 - 07.04.96
- Sint-Trudo Instituut - Sint-Truiden: 24.05.96 - 26.05.96
- JIP Stedelijk Jeugdcentrum - Gent: 19.07.96 - 29.07.96
- Preventiedienst - Maaseik: 25-09.96 - 29.09.96
- Gemeentebestuur - Mol: 04.11.96 - 24.11.96
- Agfa-Gevaert - Mortsel: 02.12.96 - 20.12.96

DRUGLIJNSTAND:

Deze promotiestand is opgebouwd rond de slogan "op elke straathoek kan je aan informatie over drugs geraken" en wordt gratis uitgeleend. In 1996 werd daar gebruik van gemaakt door:

- JOC De Mouterij - Deinze: 09.01.96 - 15-01.96
- KWB Ganshoren: 02.02.96 - 05.02.-96: info-avond "Jongeren en Drugs"
- Stad Lommel: 12.02.96 - 01.03.96: Jaarlijkse alcohol- en drugscampagne
- Mobiel Ambulant Team Scherpenheuvel: 29.03.96 - 07.04.96
- Kristelijk Ziekenfonds Aarschot: 06.05.96 - 08.05.96: Infodag verkeersveiligheid
- Technisch Instituut Berkenboom Sint-Niklaas: 09.05.96 - 14.05.96
- Sint-Trudo Instituut Sint-Truiden: 24.05.96 - 27.05.96
- Jeugddienst Zaventem: 29.08.96 - 03.09.96: De Gordel
- VSPP: 23.09.96: Preventiebeurs Ministerie van Binnenlandse Zaken (enkel spandoek)
- Jeugddienst Herk-De-Stad: 10.10.96 - 14.10.96: Info-Markt Dag van de Herkse Jeugd
- DIAC Mol: 04.11.96 - 18.11.96: Preventiebeurs Gemeente Mol
- Sint-Amandusinstituut Gent: 13.11.96 - 27.11.96 (enkel spandoek).
- Opkikker-manifestatie Antwerpen: 21.11.96
- ARGO: 26.11.96 - 28.11.96: Beurs Gemeenschapsonderwijs (enkel spandoek)
- Jeugddienst Zaventem: 15.10.96: Drugvrij manifestatie

J. PUBLICATIES VAN DE VAD-STAF

De VAD-stafleden streven er naar jaarlijks een aantal (wetenschappelijke) artikels te publiceren. Vorig jaar verschenen volgende artikels:

- De Man H. (1996). *Gezondheidsvoorlichting op maat. Gezondheidsopvoeding en promotie: de "linkage approach"*. In: VIG-Netwerk, (4), 4, pp. 11-13.
- Geirnaert M. (november 1996). *Een cocktail met veel smaken... - over het Drugbeleid in Vlaanderen*. In: Alert, (22) 39.
- Geirnaert M. *Alcohol- en andere drugpreventie in de Vlaamse Gemeenschap*. In: E. Servais (1996). *Voor het te laat is, verslavingspreventie: een globale en maatschappelijke aanpak*, hoofdstuk 10, pp. 117-124.
- Geirnaert M., Lenders F. & Raes V. *Drughulpverlening in Vlaanderen, feiten en problemen*. In: J. Peeters (samenstelling) (1996). *Stimulans, Welzijnsonderzoek in Vlaanderen 1995*, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, pp. 70-79
- Wydoodt J.-P., De Bock M., Lambrecht P. & Andries C. (1996). *Middelengebruik in de hoofdstad. De hoofdstad van het middelengebruik?* Brussel: VUB.
- Van Reybrouck T. (1996). *Grenzen stellen in de Bijzondere Jeugdzorg*. In: VIG-netwerk, (4), 3, p.8-10.

K. VAD IN DE PERS

GESCHREVEN PERS

Artikel

- Knack 6 september 1996 - Drugs op school - interview Hilde De Man
- Psyche 2 juni 1996 - jg. 8 - korte voorstelling jaarboek 1995 "Alcohol, illegale drugs en medicatie" - B. Noels en J.-P. Wydoodt.
- Libelle 7 maart 1996 - p.73-77 - "Vlaamse jongeren en drugs" - interview met Marijs Geirnaert.
- Bijlage De Mix - De Morgen - mei 1996 - dossier over cannabis.
- Gazet van Antwerpen 19 maart 1996 - n.a.v. de wijziging van de permanentieuren van de Druglijn en verhoogd aantal oproepen (vooral vanuit regio Antwerpen werd er destijds het meest gebeld.)
- Het Volk 19 maart 1996 - idem
- Belang Van Limburg 19 maart 1996 - idem
- Het Laatste Nieuws 19 maart 1996 - idem
- De Standaard 15 maart 1996 - idem
- De Morgen 16 maart 1996 - n.a.v. cijfergegevens uit studie "Jongeren en Gezondheid" UIA en UG in samenwerking met VAD
- De Bond 12 april 1996 - "Druggebruik bij jongeren. Ouders, partners van preventiewerkers." - een gesprek met Hilde De Man

VAD-Druglijn vermelding

- Brieven aan ... Flair 13 augustus 1996
- Druglijn - Dubbelpunt - bewegingsinfo - 19 maart 1996

RADIO EN TELEVISIE

- Studio Brussel - "Replieklijn" 15 maart 1996 - naar aanleiding van cijfers uit het jaarboek 1995 - interview met Marijs Geirnaert
- BRTN - Radio Vlaanderen internationaal - "Frekwent" 24 juni 1996 i.v.m. druggebruik bij jongeren : preventie - telefonisch interview met Marijs Geirnaert
- VTM - "Vakantiekriebels late night" - maandag 24 juni 1996 - interview met Marijs Geirnaert n.a.v. de uitspraak van minister Van de Lanotte i.v.m. 40 miljoen voor drugpreventie in het onderwijs.
- Regionale Televisie Antwerpen - 21 november 1996 - n.a.v. "De Opkikker" een interview met Frank Lenders over de internet-informatieuitwisseling tijdens de preventie-happening en het openstellen van de Druglijn-website.

L. VAD-STUDIEDAGEN

VAD-STUDIEDAG

Op 29 november 1996 organiseerde VAD haar jaarlijkse studiedag onder de titel *"Preventie van alcohol- en andere drugproblemen: Oude wijn in een nieuw VAD?"*

De interesse voor alcohol- en drugpreventie is immers niet van recente datum. In de loop van de twintigste eeuw ontwikkelden zich verschillende visies van waaruit diverse initiatieven werden genomen.

Met deze studiedag wilde VAD de evoluties binnen het preventief denken illustreren. Naast een historische schets werden een aantal concrete initiatieven voorgesteld en in een preventiekader geplaatst.

STUDIEDAG "VROUWGERICHTE VERSLAVINGSZORG"

Samen met VHV en Impuls organiseerde de VAD op 15 maart 1996 een studiedag over vrouwen en verslaving. Uit het succes van deze studiedag bleek "Vrouwen en verslaving" duidelijk een actueel thema.

Tijdens de voorbije jaren werd VAD en IMPULS steeds vaker met het verslavingsfenomeen geconfronteerd. "Vrouwen en alcohol", "vrouwen en medicatie" en "vrouwen en drugs" vormden dan ook de drie lezingen ter inleiding van de dag. De namiddag werd gevuld met drie parallelle workshops over vrouwgerichte behandel-methodes, zowel in de ambulante als residentiële sector.

De studiedag probeerde een eerste antwoord te bieden op de zeer specifieke vragen over vrouwgerichte verslavingszorg en haar eigen werkmethodes.

M. BIJDRAGEN AAN EXTERNE STUDIEDAGEN

Studiedag MAJONG: Welzijnswerk en eindtermen. Praktijkvoorbeelden en vragen. 13.03.96

Bijdrage Hilde De Man: Motiverend gesprek: toepassing binnen leerlingenbegeleiding.

Bijdrage Marijs Geirnaert: "Reflecties op presentaties vanuit preventiekader alcohol en drugs"

Studiedag VDVHB (Vereniging van Diensthoofden voor Veiligheid en Hygiëne van België)

26.04.96 Werkgroep "Security"

Bijdrage Marie-Claire Lambrechts: "Alcohol en drugs op het werk: situering van de thematiek; overzicht aanpak in binnen- en buitenland"

Congres Drugbeleid 2000: 9-10.10.96

Jean-Paul Wydoodt: Voorzitter van de namiddagdiscussie: "Het verzamelen van data"

Studiedag Motivatiebevordering en Terugvalpreventie ten aanzien van Alcohol-en andere Drugproblemen 31.05.96

Bijdrage Marie-Claire Lambrechts: "Motivationale gesprekstechnieken in de werksituatie"

Bijdrage Tomas Van Reybrouck : "Motivationale gesprekstechnieken in de Bijzondere Jeugdzorg"

Bijdrage Hilde De Man: "Motivationale gesprekstechnieken binnen de leerlingenbegeleiding"

Contactdag Noord-Frankrijk / West-Vlaanderen: 13.12.96

Grensoverschrijdende samenwerking inzake drugpreventie en -hulpverlening,

Bijdrage Marijs Geirnaert: "Toelichting door de diverse bestuursniveaus: de Vlaamse Gemeenschap"

© VOORBEREIDING NIEUWE PROJECTEN

A- PROJECTEN IN HET KADER VAN DE DRUGNOTA

In 1996 werd zeer veel tijd en energie gestopt in de voorbereiding van de verschillende projecten in het kader van de Drugnota. Hieronder volgt een korte beschrijving van de doelstellingen en de voorbereiding van deze projecten.

REGISTRATIE DRUGHULPVERLENING

(Drugnota Actiepunt 4.1 Uniforme Registratie)

Doelstellingen van het project:

Ontwikkeling van een registratiesysteem dat:

- zicht geeft op het aantal en de kenmerken van personen die een beroep doen op hulpverlening omwille van alcohol-, medicatie- of illegaal druggebruik
- een informatiebasis vormt voor het gezondheidsbeleid ten aanzien van problematisch middelengebruik in de Vlaamse Gemeenschap
- toelaat Vlaanderen te situeren binnen een Belgische en Europese context (cfr. Europees Drugsobservatorium)
- een systematische gegevensverzameling biedt voor de participerende diensten voor interne evaluatie van eigen resultaten en processen

Voorbereiding project

VAD bereidde dit project reeds enkele jaren voor samen met vertegenwoordigers uit het werkveld en vooraleer er een mandaat kwam van de overheid. Zo werd kennis gemaakt met Addictis (Nederlands registratiesysteem) en richtte VAD de Bouwgroep registratie op. Hier vond een evaluatie van Addictis plaats en werd een eerste analyse gemaakt van bestaande Vlaamse registratiesystemen (VLIS-DC, MPG en CGG-registratie). Er werd een voorstel uitgewerkt voor een volledig nieuw registratiesysteem, waarvoor een codeboek werd ontwikkeld en er vonden evaluatievergaderingen met de sector plaats. De Bouwgroep maakte uiteindelijk de keuze voor een gemeenschappelijke kern van variabelen in plaats van een allesomvattend gemeenschappelijk registratiesysteem.

Op het niveau van het Europees Drugsobservatorium vonden voorbereidende vergaderingen plaats in München (april 1996) en Madrid (september 1996) waarin de Europese kern van variabelen werd gedefinieerd.

Op het niveau van Brussel vond overleg plaats met Addibru / CCAD / VVBV / CGG om te komen tot een Brusselse afstemming.

Dit project ging officieel van start op 1 oktober 1996. In dit kader konden we overgaan tot de aanwerving van een extra medewerker, waarvan de sollicitatieprocedure in 1996 evenwel niet kon gefinaliseerd worden.

MONITORINGSYSTEEM VOOR PREVENTIEACTIVITEITEN

(*Drugnota Actiepunt 4.2 Preventiedatabank*)

Doelstellingen van het project:

- zicht krijgen op de gevoerde preventieve activiteiten in verschillende sectoren (lokaal, provinciaal in het kader van de preventieplatforms en op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap)
- detecteren van hiaten en noden (cfr. provinciale en Vlaamse doelstellingen)
- doorzichtig maken van verschillende kanalen en actoren van preventie
- ontwikkelen van een beleidsinstrument binnen de eigen organisatie voor het vastleggen van prioriteiten
- ontwikkelen van een evaluatie-instrument
- uitwisselen van gegevens (over gebruikte methodieken, projecten, ...)

Vorbereiding project

Ook binnen dit project werd het Nederlands registratiesysteem voor de verslavingszorg Addictis (module preventie) op zijn bruikbaarheid geëvalueerd. Rekening houdend met de Vlaamse noden en behoeften werd beslist om een nieuw systeem op maat te ontwikkelen.

In samenwerking met het bestuur Bijzondere Jeugdbijstand nam VAD het initiatief om een aantal geïnteresseerde partners samen te brengen rond registratie en databanken. Dit overleg zuiverde verschillende vormen van registratie uit en besloot tot een taakverdeling tussen enerzijds de verdere optimalisering van de bestaande databank van de Bijzondere Jeugdzorg (door het bestuur Bijzondere Jeugdbijstand) en de ontwikkeling van een monitoringsysteem voor preventieactiviteiten. Dit laatste neemt VAD op in het kader van dit project.

Het project ging officieel van start op 1 oktober 1996.

REGIONALE PROGRAMMATIE EN ONDERLINGE AFSTEMMING

(*Drugnota Actiepunt 4.3*)

In de voorbereidingsfase van dit actiepunt deed de administratie gezondheidszorg beroep op VAD om de beoordelingscriteria van de projectaanvragen mee te bepalen. De uitvoering van dit actiepunt ligt in handen van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg.

VORMING BEGINNENDE PREVENTIEWERKERS

*Samenwerkingsproject tussen Vlastrov, VVBV en VAD
(Drugnota Actiepunt 4.4)*

Doelstelling van het project:

Deskundigheidsbevordering van medewerkers in de specifieke alcohol- en andere drugsector.

De beoogde doelgroepen zijn:

- beginnende preventiewerkers;
- provinciale verantwoordelijken;
- preventiewerkers CGG;
- straathoekwerkers;
- beginnende hulpverleners;
- drughulpverleners.

Vorbereiding project

Voor de uitwerking van een gemeenschappelijk projectvoorstel vonden een aantal voorbereidende vergaderingen plaats tussen de partners van het samenwerkingsverband (14.06.96 en 19.08.96).

Tussentijds werd overleg gepleegd met kabinet en administratie voor de onderlinge afstemming van de verschillende programma's.

Er werd een Stuurgroep samengesteld bestaande uit Herman Wolf, Eric Castermans (voor Vlastrov), Dirk Vandevelde, Paul Van Deun (voor VVBV) Marijs Geirnaert, Mia De Bock (voor VAD).

Het project startte officieel op 1 november 1996. Het Ministerieel Besluit werd pas op 8 januari 1997 toegestuurd waardoor het project feitelijk startte in 1997.

Voor de uitvoering van het project werd een nieuwe medewerker aangeworven.

DESKUNDIGE INTERMEDIAREN

*Samenwerkingsproject tussen VAD, VMSI en FDGG
(Drugnota Actiepunt 4.5)*

Doelstellingen van het project:

Vorming en intervisie met betrekking tot de drugproblematiek voorzien voor intermediairen zodat zij in een zo vroeg mogelijk stadium drugproblematieken kunnen detecteren, er adequaat kunnen op inspelen en efficiënt kunnen samenwerken met belangrijke partners.

De beoogde doelgroepen zijn:

huisartsen, interne hulpverleners in bedrijven, algemeen welzijnswerk, OCMW, socio-culturele werkers, onderwijs, PMS/MST, bijzondere jeugdzorg, bedrijven, jeugdwerk, CGG-medewerkers, trainers motiverende gespreksvoering.

Voorbereiding project

Met de partners van het samenwerkingsverband vonden verschillende vergaderingen plaats voor de uitwerking van een concreet actieplan (12/6, 27/8, 17/9/96).

Er werd een stuurgroep opgericht bestaande uit Jos Lievens, Dr. Frieda Matthijs (voor FDGG), Leo Dulaing, Walter Vermeiren (voor VMSI), Inge Baeten, Marijs Geirnaert (voor VAD).

In het eerste projectjaar ligt de klemtoon sterk op het ontwikkelen van initiatieven voor nieuwe doelgroepen. In een latere fase - de implementatiefase - is het de bedoeling, de CGG die daartoe bereid zijn, actief te betrekken bij de planning, organisatie en begeleiding van de programma's. Voor CGG-medewerkers die zich daarin engageren, zal een trainersopleiding voorzien worden.

In het kader van dit project werden twee nieuwe medewerkers aangeworven, die begin 1997 zullen starten.

OVERLEG, COÖRDINATIE EN SAMENWERKING OP PROVINCIAAL NIVEAU INZAKE DRUGPREVENTIE EN -HULPVERLENING

(Drugnota Actiepunt 4.6)

Doelstelling van het project:

Het intensifiëren van overleg en samenwerking inzake drugpreventie en -hulpverlening op provinciaal niveau.

Daar waar de doelstellingen van dit actiepunt zich vooral op het provinciaal niveau situeren heeft VAD de opdracht om over de vijf Vlaamse provincies en Brussel heen, een Vlaams beleid te bewaken en gemeenschappelijke actiepunten te ondersteunen.

Voor de opmaak van een actieplan gingen twee voorbereidende vergaderingen door op VAD gehouden waarin onderlinge uitwisseling kon gebeuren en vragen en knelpunten konden worden gebundeld. Op de tweede vergadering werd een kabinetsmedewerker uitgenodigd om hierop antwoorden te formuleren.

Drie stafmedewerkers van VAD volgen de overlegvergaderingen tussen de overlegplatforms geestelijke gezondheidszorg en de provinciale preventieplatforms middelengebruik in de provincies op. Op die manier wordt de coördinatie op Vlaams niveau gewaarborgd.

B. PROJECTEN IN HET KADER VAN DE POSTERSESSIE VAN HET VLAAMS PREVENTIECONGRES (7-8 MAART 1997)

In antwoord op de oproep van minister W. Demeester om vernieuwende projecten in het kader van de postersessie van het preventiecongres voor te stellen diende VAD vijf projectvoorstellen in:

- Introductie van een alcohol- en drugbeleid in de sociale economie;
- Een concept van drugbeleid voor jongerenvakantiekampen;
- Ontwikkeling van preventief materiaal voor leerlingen van het BUSO-onderwijs;
- Video en methodisch pakket rond drugpreventie voor ASO-leerlingen (16-18 j.);
- Trainersopleiding rond motiverende gespreksvoering.

Het project "Introductie van een alcohol- en drugbeleid in de sociale economie" werd weerhouden en zal op het congres worden voorgesteld. Het gaat om een oriënterend onderzoek waarin met vertegenwoordigers/begeleiders van tewerkstellingsprojecten een verdere terreinverkenning over de alcohol- en drugproblematiek wordt opgezet. In een tweede fase wordt een gestructureerd vormings- en informatie-aanbod voor werkgevers, begeleiders en werknemers uitgewerkt. Daarna vindt een pilootfase en tussentijdse evaluatie plaats vooraleer een gestandaardiseerd aanbod kan worden gedaan naar de sector van de sociale economie.

Vorbereidende contacten werden gelegd met Vitamine W. voor de organisatie van de terreinverkenning en voor de uitvoering van een pilootproject.

C. PROJECT DE DRUGLIJN

Problemen met de projecterkenningen van De Druglijn in de voorbije jaren hebben ons ertoe aangezet om een meer structurele erkenning van de Druglijn bij de overheid te bepleiten. Hiervoor formuleerden we verschillende voorstellen, waarvan we hopen dat ze in 1997 tot een zekerder statuut van De Druglijn zullen leiden.

© AFKORTINGENLIJST

ALCON	Stichting Alcohol Consultancy Nederland
APB	Algemene Pharmaceutische Bond
ARGO	Algemene Raad voor het Gemeenschapsonderwijs
ASL	Arbeitsgemeinschaft für Suchtvorbeugung und Lebensbewältigung
ASO	Algemeen Secundair Onderwijs
BIRN	Belgian Information Reitox Network
BLOSO	Commissariaat-Generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openlucht recreatie
BRTN	Belgische Radio en Televisie Nederlandstalig
BUSO	Buitengewoon Secundair Onderwijs
CAD	Centrum voor Alcohol- en andere Drugproblemen
CBJ	Comité voor Bijzondere Jeugdzorg
CCAD	Comité de Concertation sur l'Alcool et les Autres Drogues
CGGZ	Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg
DIAC	Drugs Informatie en Advies Centrum
EMCDDA	European Monitoring Centre for Drug and Drug Addiction
FDGZ	Federatie van Diensten voor Geestelijke Gezondheidszorg
GVO	GezondheidsVoorlichting en -Opvoeding
GIG	Project: Gezondheidsbevordering bij Injecterende Gebruikers
HRM	Human Resource Management
J&G	Jeugd en Gezondheid
JIP	Jongeren Informatie Punt
JOC	Jongeren Ontmoetingscentrum
KUL	Katholieke Universiteit Leuven
KWB	Kristelijke Werknemers Beweging
MAJONG	Maatschappij en Jongeren
MJA	Maatschappelijke Jongeren Actie
MPG	Minimaal Psychiatrische Gegevens
MST	Medisch Schooltoezicht
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Werk
ODB	Overleg Drugs Brussel
PMS	Psycho-Medisch Sociaal Centrum
PROGES	Promotie voor Gezondheid op School
REPE	Réseau Européen de Prévention en Entreprise
SODA	Stedelijk Overleg Drugs Antwerpen
UIA	Universitaire Instelling Antwerpen
UG	Universiteit Gent
VDVHB	Vereniging van Diensthoofden voor Veiligheid en Hygiëne van België
VHV	Vrouwen en Hulpverlening Vlaanderen
VIG	Vlaams Instituut voor Gezondheids promotie
VLASTROV	Vlaams Straathoekwerk Overleg
VLIS-DC	Vlaams Informatiesysteem Drugvrije Centra
VMSI	Verbond der Medisch Sociale Instellingen
VSP	Vast Secretariaat voor het Preventiebeleid (Min. van Binnenlandse Zaken)
VTM	Vlaamse Televisie Maatschappij
VUB	Vrije Universiteit Brussel
VVBV	Vereniging ter Verdediging Belangen Verslaafdenzorg
VVP	Vlaamse Vereniging van Provincies
WVH	Wetenschappelijke Vereniging Vlaamse Huisartsen
WGO	WereldGezondheidsOrganisatie